

Velitel

Je držitelem odborky Cvičitel.

1. Znalost průběhu a činností prováděných při výjezdu jednotky k zásahu
2. Znalost základních činností prováděných při zásahu
3. Znalost činností prováděných po ukončení zásahu
4. Znalost nebezpečí hrozících při zásahu
5. Pravomoci velitele zásahu, právo přednostního velení
6. Úkoly velitelů při zásahu

1 Činnost při výjezdu jednotky

a. Přijetí zprávy o události

Ohlašovna požáru (případně operační středisko) musí zjistit při telefonátu maximum informací, zejména: – přesnou adresu události, – druh události (požár, živelná pohroma, jiná mimořádná událost, např. havárie vozidla apod.), – bližší údaje potřebné pro jednotku (ohrožení osob, charakter objektu, jiná nebezpečí), – nevhodnější příjezdovou trasu (je-li třeba ji upřesnit), – jméno osoby podávající zprávu, její telefonní číslo a místo, odkud je voláno. V případě pochybnosti o podané zprávě provede obsluha ohlašovny zpětný telefonický dotaz na osobu podávající zprávu. Při přebírání zprávy je nutno pamatovat na to, že volající může být ve stresu nebo jinak indisponován vlivem události, proto je nutno při získávání informací postupovat ohleduplně a s velkou rozvahou a asertivitou.

Několikanásobně se opakující zpráva o stejné události od jiných ohlašovatelů může signalizovat událost velkého rozsahu.

b. Vyhlášení poplachu jednotce

Cílem je vyzoomět jednotku určenou pro zásah a předat jí informace o události. Vyhlášením poplachu začíná pro jednotku zásah.

c. Výjezd jednotky

Cílem výjezdu je odjezd jednotky z místa, kde se v daném okamžiku nachází na určené místo zásahu ve stanoveném časovém limitu (kterým je časový úsek mezi vyhlášením poplachu a odjezdem jednotky). Při vyhlášení poplachu vyjíždějí jednotky z místa své dislokace nejpozději do:

- 2 minut – jednotky složené výlučně z hasičů z povolání
- 10 minut – jednotky složené z hasičů, kteří nevykonávají službu jako své povolání
- 5 minut – jednotky složené z hasičů uvedených pod písmeny a) a b) nebo z členů, kteří mají pohotovost mimo pracoviště.

Při výjezdu musí být jednotka vybavena správnou technikou dle pokynů operačního střediska, dále věcnými prostředky PO dle pokynů velitele jednotky a osobními ochrannými prostředky (přilba, zásahový oděv, zásahová obuv, rukavice apod.). Velitel je povinen zkontrolovat připravenost jednotky k výjezdu.

d. Doprava na místo zásahu

Trasu jízdy na místo zásahu určuje velitel jednotky, pokud není trasa určena operačním střediskem. Velitel také určuje zda bude použito výstražných světel a výstražného zvukového zařízení, případně kde budou tato zařízení použita. Nemá však pravomoc naříditi řidiči např. rychlejší jízdu, protože za bezpečnost vozidla při jízdě k zásahu zodpovídá řidič vozidla. Může naříditi pouze zastavení nebo zpomalení jízdy, případně změnit trasu nebo cíl jízdy. Během jízdy může velitel dávat pokyny členům jednotky k jejich vystrojení určenými ochrannými prostředky, např. dýchací technikou apod.

e. Příjezd na místo zásahu

Velitel je povinen potvrdit operačnímu středisku příjezd jednotky na místo zásahu a pokud není jeho jednotka na místě zásahu jako první, musí ohlásit svůj příjezd veliteli zásahu. Pokud je jeho jednotka na místě zásahu jako první, stává se velitel jednotky velitelem zásahu a rozhoduje o nasazení jednotlivých členů jednotky k zásahu. U dalších jednotek rozhoduje o jejich nasazení velitel zásahu, nikoliv jejich velitelé jednotky. Hasiči mohou vystoupit z vozidla až po povelu svého velitele.

2. základní činnosti prováděné při zásahu

Průzkum

Průzkum je velmi důležitou a nebezpečnou činností. Podle výsledků průzkumu je veden zásah, na kterém závisí záchrana osob, zvířat a majetku i bezpečnost zasahujících hasičů. Za organizovaný průzkum je odpovědný velitel zásahu, který dle jeho výsledků organizuje nasazování jednotek a určuje způsoby provedení zásahu. Průzkum se provádí ihned po příjezdu první jednotky k zásahu a dále nepřetržitě po celou dobu zásahu.

Základními cíly průzkumu je zjištění:

- a) zda jsou ohroženy osoby, zvířata nebo majetek
 - b) rozsah požáru, způsob a směr jeho šíření a druh hořících materiálů nebo rozsah účinků mimořádné události
 - c) přítomnost nebezpečných látek nebo předmětů, které mohou nepříznivě ovlivnit průběh zásahu (např. hořlavé kapaliny – benzín, tlakové láhve s hořlavými plyny, žíravé látky a kyseliny apod.)
 - d) terénní a jiné podmínky významné pro použití požární techniky a věcných prostředků (např. nutnost použití výškové techniky, záchranných lan, dýchacích přístrojů apod.)
- Součástí průzkumu mohou být podle situace i práce, které nesnesou odkladu z hlediska záchranu osob a ochrany životů hasičů na místě zásahu, tzn. může být např. prováděn průzkum za současného hašení.

Průzkum provádí:

- a) velitel zásahu a nejméně jeden hasič, nebo,
- b) průzkumná skupina, kterou tvoří nejméně 2 hasiči, nebo,
- c) celá jednotka (zejména jedná-li se o rozsáhlou plochu nebo jeli předpoklad, že se v objektu nachází lidé nebo zvířata)

Záchrana osob

Při zásahu má záchrana osob přednost před záchranou zvířat a majetku. Mezi obvyklé způsoby záchranu osob patří:

- a) samostatný odchod osob – nejčastěji na shromaždiště určené velitelem zásahu
- b) vyvedení ohrožených osob, které ztratily orientaci nebo nemohly uniknout zakouřenými prostory
- c) vynesení ohrožených osob, které se nemohou samostatně pohybovat
- d) záchrana pomocí výškové techniky (požární automobilové plošiny a žebříky)
- e) záchrana pomocí záchranných prostředků (přenosné žebříky, záchranné tunely, plachty, seskokové matrace)
- f) záchrana pomocí lezecké techniky (lezecké úvazky, lana)
- g) záchrana pomocí vrtulníků
- h) vyproštění osob z trosk nebo havarovaných automobilů

Není-li možné zajistit transport zachraňované osoby, považuje se za záchranu také zabezpečení životních funkcí a podmínek pro přežití. Při záchraně většího množství osob se určí jejich pořadí, zpravidla je to pořadí následující: děti, ženy, starci, muži.

Záchrana zvířat

Záchrana zvířat nikdy nemá přednost před záchranou osob.

Postup při provádění záchrany zvířat:

- a) zjistit množství, druh zvířat a jejich ohrožení
- b) dle možnosti zajistit přítomnost obsluhujícího personálu, chovatelů zvířat apod.
- c) zvolit vhodný způsob záchrany
- d) určit místo, kam budou zvířata vyváděna

Způsoby záchrany zvířat:

- a) otevření kotců, chlévů nebo stájí a umožnění samostatného odchodu zvířat
- b) vyvádění jednotlivých kusů
- c) vyvedení vůdce stáda (ovce, kozy), ostatní jej zpravidla následují
- d) vynesení drobného zvířectva (drůbež, králíci) vhodným způsobem (koše, pytle)
- e) obnovení základních podmínek pro život zvířat v místech ustájení (rychlým odvětráním kouře a tepla, rychlou likvidací požáru apod.)

Doporučené způsoby záchrany některých druhů zvířat:

- a) Koně, krávy a býci se snaží utrhnout a divoce kolem sebe bijí. Nejvhodnější je ke zvířatům přistupovat zepředu, odvázat je a vyvést ven. Pokud to není možné, je třeba zvíře na sebe upozornit, např. poplácáním a promluvením.
- b) Pokud jsou zvířata volně ustájena, vyženeme je ven pokud možno do vymezeného prostoru.
- c) Při záchraně vepřů hrozí nebezpečí pokousání, proto je vytlačujeme ven zezadu a současně vytahujeme za uši, stojíme na boku zvířete.
- d) Ovce a kozy mají snahu zalézt do koutů, po vyvedení vůdce stáda jej ostatní snadněji následují. Pokud ne, je nutné každé zvíře vyvést samostatně.
- e) Drůbež lze pochytat do pytlů a vynést ven (pozor na udušení).
- f) Při záchraně úlů se včelstvy ucpeme česna (otvor do úlu) a po jejich přenesení do bezpečí je opět otevřeme (je nutné si chránit zejména obličej a nekryté části těla).
- g) v případě psů, koček, šelem, dravců a ostatních drobných zvířat je nejlépe využít improvizovaných pomůcek na odchyt a přemístění (plachty, pytle, sítě, koše, dřevěné tyče, vidlice). Pro svoji ochranu je možno využít vodního proudu.

Záchrana majetku

Záchranou majetku se rozumí evakuace materiálu (věcí) z dosahu bezprostředního ohrožení požárem nebo z dosahu účinků jiné mimořádné události. Jde zejména o tyto situace:

- a) hrozí poškození materiálu ohněm, zplodinami hoření nebo hasební látkou
- b) materiál překáží při likvidaci požáru nebo jiné mimořádné události
- c) jedná se o materiál hrozící výbuchem nebo rozšířením požáru a nelze využít jiných způsobů k jeho ochraně (např. ochlazování)
- d) jedná se o materiál, jehož hmotnost by mohla způsobit zřícení konstrukcí
- e) jde o likvidaci požáru za ztížených podmínek (silný vítr, nedostatek vody apod.) – odstranění hořlavých látek
- f) zmenšení množství hořlavých látek (hašení nádob s hořlavou kapalinou, odčerpání PHM z nádrží vozidel, odlehčení nákladu apod.)

Při vynášení materiálu je nutno určit místo, kam bude materiál vynášen (nesmí bránit zásahu nebo další evakuaci), zajistit jeho ostrahu, popř. soupis cenného materiálu a zajistit jej proti poškození povětrnostními vlivy.

3. Činnosti prováděné po ukončení zásahu

Předání místa zásahu

Pokud je nutné zabezpečit dohled nad místem, kde se prováděl zásah, provede velitel zásahu předání místa zásahu jeho vlastníku nebo jiné oprávněné osobě.

Odjezd z místa zásahu

Před odjezdem z místa zásahu provede každý hasič kontrolu své osobní výstroje a věcných prostředků, se kterými zasahoval a uloží je do vozidla. Strojník zkontroluje úplnost a uložení věcných prostředků na vozidle, stav automobilu a oznámí zjištěný stav veliteli jednotky. Velitel jednotky hlásí odjezd z místa zásahu na příslušné operační středisko.

Návrat jednotky

Po návratu jednotky na stanici (hasičskou zbrojnicí) velitel ohlásí její příjezd (návrat) operačnímu středisku. Poté velitel zajistí doplnění hasebních látek, chybějící výstroje, očistu a případné opravy požární techniky a věcných prostředků. Strojník zajistí kontrolu provozuschopnosti vozidla včetně doplnění pohonných hmot, hasebních látek a kontrolu kompletnosti a uložení věcných prostředků.

Velitel sepíše (dílčí –nebyl li velitelem zásahu) správu o zásahu, kde uvádí časy odlezdů a příjezdů, množství nasazené techniky, množství použitých hasebních látek, počet členů jednotky, spotřebované PHM, poškozené, zničené nebo ztracené věcné prostředky a ochranné pomůcky, zranění členů jednotky.

4 Nebezpečí hrozící při zásahu

Na místě zásahu jednotky PO může hasiče i osoby, které jsou z nějakého důvodu zásahu přítomny, ohrozit mnoho druhů nebezpečí. Nejen velitel jednotky, ale každý hasič by měl znát nebezpečí, které mu při zásahu hrozí.

1. Nebezpečí fyzického vyčerpání
2. Nebezpečí infekce
3. Nebezpečí intoxikace
4. Nebezpečí ionizujícího záření
5. Nebezpečí opaření
6. Nebezpečí pádu
7. Nebezpečí podchlazení a omrznutí
8. Nebezpečí poleptání
9. Nebezpečí popálení
10. Nebezpečí na pozemních komunikacích
11. Nebezpečí přehřátí
12. Nebezpečí psychického vyčerpání (únavový syndrom)
13. Nebezpečí udušení
14. Nebezpečí úrazu el. proudem
15. Nebezpečí utonutí
16. Nebezpečí výbuchu
17. Nebezpečí zasypaní a zavalení
18. Nebezpečí zřícení konstrukcí
19. Nebezpečí ztráty orientace
20. Nebezpečí ohrožení zvířaty
21. Nebezpečí na železnici
22. Nebezpečí polychlorovaných bifenyly

Některé druhy nebezpečí jsou všeobecně známé a není třeba na ně zvláště upozorňovat nebo je více rozvádět. Naopak jiná nebezpečí mohou být velmi zrádná a na ty se podíváme trochu blíže.

Nebezpečí fyzického vyčerpání

Hranice fyzického vyčerpání je závislá nejvíce na trénovanosti organismu.

K fyzickému vyčerpání může dojít zejména při:

- použití ochranných oděvů pro hasiče a dýchací techniky
- při psychickém vypětí a stresu
- extrémní okolní teplotě, případně vlhkosti ovzduší

Obrana proti fyzickému vyčerpání:

- trénovanost
- dostatek zdrojů energie (potravy) a tekutin
- při dlouhotrvajícím zásahu zajistit střídání hasičů a jejich odpočinek

Nebezpečí infekce

Na místě zásahu může dojít k výskytu celé řady infekčních chorob, které mohou být přeneseny na zasahující hasiče. Některá taková onemocnění se projeví okamžitě, jiné po uplynutí několika dnů, měsíců nebo i let. Je nutné používat vhodné ochranné prostředky odpovídající úrovni rizika nákazy, dodržovat základní hygienická pravidla, zásady dekontaminace a desinfekce. Doporučuje se preventivní očkování proti tetanu, hepatitidě B a klíšťové encefalitidě.

Nebezpečí intoxikace

Intoxikace znamená vniknutí toxické látky do organismu člověka, přičemž může dojít k jeho otravě. Tyto látky mohou vniknout do organismu požitím látky, vdechnutím, prostřednictvím poranění, vstřebáním kůží nebo sliznicemi. Toxické látky působí na člověka různými způsoby – na centrální nervový systém (ovlivnění dýchání, činnosti srdce, ochrnutí, ztráta smyslu apod.), na krev (vazba na kyslík v krvi, vliv na funkci krevotvorných orgánů), na trávicí systém (zvracení, bolesti nebo průjmy) nebo na sliznice a tkáně (poškození, silné bolesti).

Možné příznaky intoxikace:

- změna barvy pokožky
- bolesti břicha, hlavy
- nevolnosti, zvracení, průjmy
- dráždivý kašel, dušení, těžké dýchání
- křeče, třes
- blouznění, příznaky šoku, ztráta vědomí
- poškození tkáně nebo sliznic
- světloplachost, střídavé pocity tepla a chladu

Nebezpečí ionizujícího záření

Ionizující záření je proud fotonů, elektronů, protonů, neutronů a jiných částic, schopný přímo nebo nepřímo ionizovat molekuly prostředí, kterým prochází. Ionizující záření může vyvolat nemoc z ozáření, poškození očních čoček, popálení kůže nebo poškození jiného orgánu či tkáně. Vzhledem ke specifikaci tohoto nebezpečí (jaderná zařízení, pracoviště nukleární medicíny apod.) není předpokládáno, že by se dobrovolné jednotky PO účastnily zásahu, při kterém by mohlo dojít k podobnému ohrožení.

Nebezpečí na pozemních komunikacích

Nebezpečí při práci na komunikacích lze předpokládat zejména:

- u požárů dopravních prostředků nebo objektů u frekventovaných komunikací
- dopravních nehod
- úniku nebezpečných látek z dopravních prostředků
- živelních pohrom

Z hlediska ochrany zasahujících osob je nejdůležitější zajistit místo události tak, aby byl vytvořen prostor pro bezpečnou práci hasičů (správné označení místa zásahu jako překážky silničního provozu, postavit vozidla tak, aby chránila hasiče před jinými účastníky silničního provozu apod.).

Nebezpečí přehřátí

Přehřátím (hypertermií) se rozumí překročení maximální teploty těla, při kterém již organismus není schopen efektivního odvodu tepla z těla ochlazováním. Dochází k rozšíření cév a zadržetí velkého množství krve z oběhu, čímž vzniká riziko kolapsu organismu. K přehřátí organismu může dojít zejména při použití ochranného oděvu pro hasiče, obleků proti sálavému teplu nebo protichemických oděvů. Přehřátí hrozí zejména při vyšší teplotě okolního prostředí, způsobené např. sálavým teplem nebo přímým slunečním zářením.

Ochrana proti přehřátí:

- omezit dobu nasazení hasičů v závislosti na jednotlivých faktorech, které způsobují přehřátí
- zajistit pravidelné střídání hasičů
- vytvořit vhodné podmínky pro regeneraci sil a dodržovat dobu na regeneraci sil
- dodržovat pitný režim zasahujících hasičů.

Nebezpečí psychického vyčerpání (únavový syndrom)

Nebezpečí psychického vyčerpání je v profesi hasiče nejen časté, ale i pestré. Ve své podstatě závisí na druhu zásahu a délce působení zátěže, vyvolávající stresové odezvy organismu.

Vyskytuje se ve formách krátkodobých přechodných reakcí, nebo účinků trvalejšího charakteru. Krátkodobé reakce:

různé druhy negativních pocitů (volná prilba, těsný oblek, hluk, zakouřený prostor apod.), únava,

vliv fyziologických procesů (bolestivost kloubů, bolest hlavy, dechová nedostatečnost, zraková únava apod.),

druhy chování (výpadky pozornosti, chybná rozhodnutí velitele apod.).

Účinky trvalejšího charakteru:

- pracovní nespokojenost (nezájem o práci, přehnaná sebedůvěra apod.)
- trvalejší změny chování – poruchy duševního zdraví (reaktivní psychóza, posttraumatická stresová porucha, poruchy přizpůsobení a chování, somatické poruchy – zdravotní problémy, poruchy spánku apod.)

Nebezpečí výbuchu

Podle podstaty vzniku rozeznáváme výbuch fyzikální (parní kotle, tlakové zásobníky, lahve s plyny, spreje apod.) nebo chemické (rychle probíhající hoření směsi hořlavé látky s kyslíkem

- výbuch hořlavých plynů, prachů, par hořlavých kapalin).

Následkem výbuchu může dojít k:

- narušení stavebních konstrukcí
- usmrcení nebo poranění osob (i ve značné vzdálenosti)
- vzniku paniky a ztráty orientace osob
- poškození zásahových a únikových cest
- poškození požární techniky nebo zařízení PO
- vzniku, rozšíření nebo i uhašení požáru
- uvolnění toxických látek
- úniku kapalin nebo plynů z technologických zařízení

Nebezpečí ztráty orientace

Ke ztrátě orientace může dojít jak u zasahujících hasičů, tak i u zachraňovaných osob.

Dochází k ní zejména při velkém zakouření prostoru, v případě nočních zásahů apod. Může

mít za následek nejistotu u zasahujících hasičů, paniku u zachraňovaných osob nebo zvířat, ztížení průzkumu nebo provedení záchranu nebo evakuace, zhoršení účinnosti zásahu.

Základní ochrana:

- odvětrání zakouřených prostor
- osvětlení místa zásahu
- nepřetržitě spojení
- volba vhodných orientačních bodů
- využití dokumentace zdolávání požárů

Nebezpečí polychlorovaných bifenyly

Polychlorované bifenyly (PCB) jsou organické aromatické látky. Jejich výskyt lze očekávat zejména při zásazích v prostoru transformátorových stanic (náplň transformátorů – olej), na skládkách komunálního odpadu (tlumivky zářivek), ve sběrných dvorech nebezpečných odpadů, případně různých průmyslových zařízeních. Ve stopovém množství mohou PCB vznikat při hoření hmot s přítomností chloru, jako je např. polvinylchlorid (PVC). PCB jsou kapaliny těžší než voda, málo rozpustné, jejich páry jsou těžší než vzduch, nehořlavé (při vyšších teplotách podléhají termickému rozkladu), jsou odolné proti chemickému odbourávání, při úniku ulpívají jako film na pevných látkách a vytvářejí páry, které jsou neviditelné, ale rozpoznatelné podle charakteristického zápachu. V přírodě se PCB téměř nerozkládají, pronikají do potravního řetězce a ukládají se v tkáních organismů. PCB vstřebávají i neporušenou pokožkou a pronikají krevním oběhem do lymfatických uzlin a sleziny, přičemž způsobují sníženou imunitu organismu, onemocnění jater, poruchy krevního oběhu a negativní účinky na reprodukční funkce u mužů i žen. Při chronické otravě mohou způsobit genetické změny a být karcinogenní. Při výskytu PCB u zásahu je nutno:

- veškeré práce v dosahu zplodin hoření provádět v izolačním dýchacím přístroji
- na likvidaci úniku PCB použít dle možností přetlakové nebo rovnotlaké protichemické oděvy
- získat co nejvíce informací od majitele nebo provozovatele
- povolat chemickou laboratoř pro potvrzení přítomnosti PCB
- zasažené oděvy, pomůcky, sorbety, věcné prostředky apod. v případě, že nejde provést dekontaminace na místě, uzavřít do neprodyšných obalů a předat k dekontaminaci nebo k likvidaci odborné firmě.
- zplodiny hoření PCB (např. dioxiny) mohou být vysoce toxické, při hoření může vznikat chlorovodík
- při potřísnění látkou obsahující PCB odstranit zasažený oděv, zasažené místo omýt vodou s detergentem nebo mýdlem, postiženého uložit do stabilizované polohy a vypláchnout ústní dutinu (nevyvolávat zvracení).

5 Pravomoci velitele zásahu

Veliteli zásahu jsou **přímo** podřízeni:

jeho vlastní jednotka, pokud nepředal u složitějšího zásahu její řízení jinému veliteli

velitelé ostatních jednotek u zásahu

velitelé bojových úseků u složitějších zásahů

hasiči v řídicích funkcích u zásahu (např. náčelník štábu, náčelník týlu, velitel průzkumné skupiny a pod.)

Velitel zásahu je **oprávněn vydat přímé rozkazy kterýmkoliv hasičům u zásahu**, pokud hrozí nebezpečí z prodlení!

Práva ze zákona o požární ochraně zák. 133/1985 sbírky ve znění pozdějších předpisů:

-právo si **vyžádat věcnou a osobní pomoc** v souvislosti se zdoláváním požáru, živelní pohromy a jiné mimořádné události

- právo **vstupu** zasahujících jednotek **na soukromé pozemky** a provedení opatření nutných ke zdolání požáru, nebo k zamezení jeho šíření, popřípadě k provedení jiných záchranných prací
- právo **nařídít osobám**, jejichž přítomnost není potřebná, aby se vzdálily z místa zásahu, nebo aby se podřídily omezením nutným ke zdolání požáru
- právo **ověřit si totožnost** fyzické osoby, u níž je podezření, že porušila předpisy o požární ochraně
- právo **nařídít** provedení nutných **opatření** směřujících k odstranění nebezpečí opětovného vzniku požáru

Oprávnění z vyhlášky MV č.22/1996 Sb.

- střídat hasiče u zásahu
- přerušit záchrannou činnost po dobu bezprostředního ohrožení života hasičů a vyčerpání všech možností záchrany
- rozhodnout o nedodržení parametrů požární techniky a věcných prostředků požární ochrany, hrozí-li při záchranně osob nebezpečí z prodlení.
- zřídit štáb velitele zásahu a určit hasiče do funkcí
- zřídit bojové úseky a určit jejich velitele
- rozdělit jednotku, určit vedoucí skupin a začlenit fyzické osoby poskytující osobní pomoc do jednotky
- odvolat velitele jednotky z řízení jednotky a hasiče z funkcí, do kterých je u zásahu určil, pokud neplní svoje úkoly, nebo je plnit nemohou.
- odvolat z místa zásahu jednotku, která neplní svoje úkoly, nebo její síly a prostředky již nejsou u zásahu potřebné
- ukončit nasazení jednotek na osamoceně stojící objekt v případě, že by zdolávání požáru bylo nehospodárné.

Právo přednostního velení

Právo přednostního velení u zásahu umožňuje velitelům určitého druhu jednotky PO převzít řízení zásahu, avšak neukládá jim převzetí zásahu za povinnost. Výjimkou je případ, kdy stávající velitel zásahu nemůže ze závažných důvodů plnit své povinnosti a okolnosti znemožňují předání zásahu (např. pro zranění stávajícího velitele zásahu). V tomto případě nový velitel zásahu oznámí řízeným jednotkám převzetí funkce. Nepřevzetí řízení zásahu velitelem s právem přednostního velení, který se dostavil na místo zásahu jej však nezbavuje spoluzodpovědnosti za správné vedení zásahu. Služebně nadřízený velitel, pokud velení u zásahu nepřevzal, není oprávněn zasahovat do činností a oprávnění velitele zásahu, byť služebně podřízeného.

Právo přednostního velení u zásahu se řídí těmito pravidly:

Velitel jednotky HZS okresu má přednost před všemi veliteli jednotek s výjimkou velitele jednotky HZS podniku v případě, že se jedná o požár v podniku, pro který byla zřízena jednotka HZS podniku. V takovém případě má právo přednostního velení velitel jednotky HZS podniku.

Velitel jednotky SDH obce má přednost před velitelem jednotky SDH podniku s výjimkou případu, že se jedná o požár v podniku, pro který byla zřízena jednotka SDH podniku.

V takovém případě má právo přednostního velení velitel jednotky SDH podniku.

Při zásahu dvou a více jednotek téhož druhu přebírá velení velitel místně příslušné jednotky; to neplatí, jestliže tato jednotka neprovádí činnost na místě zásahu nebo pokud se velitelé dohodnou jinak.

Úkoly velitelů při zásahu

velitel zásahu

řídí průzkum, vyhodnocuje situaci a organizuje soustředování a nasazování jednotek, kontroluje účinnost zásahu a plnění svých rozkazů a pokynů,

rozhoduje o pořadí a způsobu zahájení a ukončení **záchran**y fyzických osob, zvířat a majetku,

řídí zdolávání požáru, záchranné práce při živelných pohromách nebo jiných mimořádných událostech, **zabezpečuje součinnost** jednotek požární ochrany mezi sebou, součinnost jednotek a ostatních právnických osob a fyzických osob poskytujících osobní a věcnou **zajišťuje týlové zabezpečení** jednotek,

předává řízení zásahu na dobu své nepřítomnosti určenému zástupci,

vyhodnocuje zásah a zpracovává zprávu o zásahu.

Pro vytvoření podmínek ochrany životů a zdraví hasičů provádí velitel zásahu následující činnosti:

analyzuje informace o nebezpečí na místě zásahu,

rozděluje místo zásahu na zóny s charakteristickým nebezpečím a stanoví odpovídající režim práce a způsob ochrany, stanoví takové úkoly, které **odpovídají vybavení** jednotek, respektuje **zvláštnosti místa** zásahu, zejména technologii, konstrukční a dispoziční řešení objektů a vlastnosti přítomných nebo vznikajících látek,

organizuje jištění jednotek požární ochrany při nebezpečných činnostech, jakými jsou zejména průzkum, práce ve výškách a hloubkách, záchrana fyzických osob,

vytváří podmínky pro regeneraci fyzických sil hasičů na místě zásahu tím, že ve spolupráci s okresním požárním radou, s veliteli jednotek a s právnickými osobami a podnikajícími fyzickými osobami, v jejichž prospěch jednotky působí,

zabezpečí:

ochranné nápoje, vyžaduje-li zásah použití speciálních ochranných prostředků v nepřetržitě délce 30 minut nebo provádí-li se zásah za extrémních povětrnostních podmínek nejméně 2 hodiny,

stravování, jde-li o práci při zásahu trvající nepřetržitě nejméně 5 hodin,

vhodné místo pro **odpočinek**, případně ubytování, trvá-li práce při zásahu déle než 12 hodin.

Velitel zásahu řídí:

hasiče, které určil do funkcí (např. náčelníka štábu, velitele průzkumné skupiny, velitele bojového úseku), kromě těch, kterým určil přímého velitele (např. členům průzkumné skupiny, členům štábu),

velitele jednotek, kromě těch, kteří jsou pod přímým velením velitele bojového úseku.

velitel jednotky

Velitel jednotky PO je na místě zásahu podřízen veliteli bojového úseku. Pokud bojový úsek není zřízen, je podřízen veliteli zásahu. Veliteli jednotky jsou přímo podřízeni hasiči v jednotce, pokud velitel zásahu neurčil jinak.

Velitel jednotky na místě zásahu:

ohlašuje veliteli zásahu svou přítomnost a množství sil a prostředků jednotky ihned, **jakmile se dostaví** na místo zásahu,

podřizuje se velení nadřízeného velitele (buď přímo veliteli zásahu, nebo veliteli bojového úseku, kam byla jeho jednotka přidělena) a **podává mu informace** o plnění úkolů a situaci; **v případě bezprostředního ohrožení života hasičů je oprávněn změnit rozhodnutí nadřízeného velitele**,

předává řízení jednotky na dobu své nepřítomnosti určenému zástupci,

zpracovává dokumentaci o činnosti jednotky u zásahu. Jedná se o dílčí zprávu o zásahu s popisem činnosti jednotky.

Velitel jednotky pro vytvoření podmínek ochrany životů a zdraví hasičů své jednotky:

shromažďuje informace o nebezpečí a provádí jejich ověřování na místě zásahu jednotky, **rozděluje místo zásahu na zóny** s charakteristickým nebezpečím a stanovuje odpovídající režim práce a způsob ochrany hasičů, stanoví takové úkoly, které **odpovídají vybavení** hasičů své jednotky, respektuje **zvláštnosti místa** zásahu, zejména technologii, konstrukční a dispoziční řešení objektů a vlastnosti přítomných nebo vznikajících látek, **oznamuje veliteli** bojového úseku nebo veliteli zásahu poznatky o situaci na místě zásahu jednotky, **organizuje jištění hasičů** při nebezpečných činnostech, jakými jsou zejména průzkum, práce v prostředí nebezpečných látek, práce ve výškách a hloubkách, záchrana fyzických osob, velitel jednotky **se souhlasem velitele** zásahu nebo velitele bojového úseku má právo **odvolat** z místa zásahu **hasiče, který neplní** svoje úkoly nebo jestliže mu neočekávané závažné okolnosti jejich plnění znemožní.

SDH ČEPŘOVICE